

Sygn. akt II CSK 265/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku R. P.
przy uczestnictwie „E.” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 października 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 sierpnia 2017 r., którym został oddalony jego wniosek o ustanowienie służebności przesyłu obciążającej opisaną nieruchomość stanowiącą jego własność na rzecz uczestnika, obejmującej korzystanie z tej nieruchomości w zakresie wstępu na nią, posadowienia, utrzymywania w należyтым stanie linii elektroenergetycznej niskiego napięcia, linii średniego napięcia, jednego słupa pojedynczego i dwóch słupów podwójnych oraz korzystania ze wskazanych stref ochronnych, za wynagrodzeniem w wysokości 37 117,31 zł.

Wnioskodawca w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przesłanki objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego i potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie połączył z art. 292, 305⁴, 348, 352 § 2, 176 k.c. w odniesieniu do wyjaśnienia czy dla zaliczenia okresu posiadania poprzedników prawnych przedsiębiorcy przesyłowego konieczne jest wykazanie nieprzerwanego ciągu przeniesień posiadania linii przesyłowych, służebności gruntowej i służebności przesyłu objętej wnioskiem ze Skarbu Państwa na rzecz poprzedników prawnych uczestnika oraz nieprzerwanego ciągu przeniesień tego posiadania pomiędzy poszczególnymi poprzednikami prawnymi uczestnika przez wykazanie zawarcia porozumienia lub umowy, przedłożenie protokołów zdawczo - odbiorczych oraz wykazanie tych przeniesień własności urządzeń przesyłowych w inny sposób albo czy dla zaliczenia okresu posiadania służebności Skarbu Państwa i poprzedników prawnych przedsiębiorcy przesyłowego wystarczające jest przedłożenie ogólnych dowodów następstw prawnych lub czy do zaliczenia okresu posiadania służebności Skarbu Państwa i poprzedników prawnych przedsiębiorcy do zasiedzenia służebności wystarczająca jest sama zmiana przepisu, na podstawie której z mocy prawa doszło do przekształcenia zarządu w posiadanie.

Na gruncie art. 292 k.c. zagadnienie prawne i potrzeba wykładni została sformułowana w postaci pytania negatywnego dotyczącego niemożliwości zasiedzenia przez przedsiębiorcę przesyłowego służebności przesyłu i służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w zakresie korzystania ze strefy technicznej i strefy ochronnej, jak też czy nie jest możliwe objęcie zasiedzeniem służebności także strefy technicznej, w której nie ma żadnych urządzeń i w których nie były wykonywane żadne remonty, modernizacje i odbudowy urządzeń sprzętem technicznym. W ujęciu pozytywnym pytanie dotyczy możliwości zasiedzenia służebności przesyłu lub służebności gruntowej tylko w zakresie korzystania z gruntu wokół linii przesyłowej i wokół słupów przesyłowych bez możliwości zasiedzenia w zakresie korzystania ze strefy ochronnej, strefy technicznej, strefy technologicznego korzystania i bez prawa do dokonywania remontów, modernizacji

i odbudowy linii, gdy w poprzednich okresach takich robót nie wykonywali, a w strefie technicznej i ochronnej nie ma żadnych widocznych urządzeń będących efektem działalności człowieka.

W odniesieniu do art. 7, 172, 292 352, 305⁴ k.c. obie przesłanki zostały wyrażone jako potrzeba udzielenia odpowiedzi czy dla stwierdzenia dobrej lub złej wiary przedsiębiorcy przesyłowego w zakresie posiadania służebności przesyłu i służebności gruntowej decydujące jest wejście w posiadanie służebności i posiadanie tytułu prawnego do posiadania tylko w tym momencie, czy też decyduje o tym cały okres posiadania służebności przez uczestnika i jego poprzedników prawnych. Ponadto wyjaśnienia wymaga czy posiadanie bez zawarcia w formie aktu notarialnego umowy uprawniającej do korzystania z cudzej nieruchomości oraz bez decyzji wywłaszczeniowej jest posiadaniem w dobrej wierze, czy też w złej wierze.

Kolejne zagadnienie prawne dotyczy wykładni art. 187 § 1 pkt 1, 187 § 1 pkt 2, art. 321 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w aspekcie wymagań zgłoszonego przez uczestnika zarzutu nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści służebności przesyłu co do podania daty przyłączenia linii przesyłowej do sieci przedsiębiorstwa przesyłowego, rozpoczęcia funkcjonowania tej linii, chwili rozpoczęcia posiadania służebności i służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, określenia początkowej daty biegu zasiedzenia oraz brak wykazania faktów przystąpienia do korzystania z trwałego urządzenia, dat i podmiotów przeniesienia posiadania poszczególnych urządzeń, ich numerów, określenia działek, na jakich ma nastąpić zasiedzenie służebności, konkretnych dat podłączenia linii do sieci.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny z interesem powszechnym. Skarga nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego skarżącego orzeczenia sądu drugiej instancji.

Stwierdzenie, czy zachodzą szczególne względy, przemawiające za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w konkretnej sprawie, dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przyczyn wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Skuteczne powołanie przesłanki przewidzianej w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nakładało na skarżącego obowiązek wskazania nie tylko przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, lecz także szczegółowego opisu na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.). Wiąże się to z taką sytuacją, gdy w odniesieniu do konkretnego przepisu prawnego nie ma jednolitej lub utrwalonej linii orzeczniczej albo ta przyjęta wymaga zmiany, z uwagi na nietrafność lub kontrowersje.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne i wątpliwości określone jako potrzeba dokonania wykładni wskazanych przepisów nie spełniają wymagań przewidzianych dla obu przesłanek umożliwiających rozpoznanie skargi kasacyjnej. Skupienie występowania istotnego zagadnienia prawnego z rozbieżnością w orzecznictwie sądów, było błędne. Skoro zagadnienie musi charakteryzować się „nowością”, to nie może jednocześnie powodować rozbieżności. Pomimo obszernego, a nawet nadmiernie i zbędnie rozbudowanego wniosku oraz jego uzasadnienia, brak w nim cech nowości i istotności zagadnienia prawnego oraz problemów łączących się z wykładnią przepisów. Zostały w nim zawarte kwestie związane z posiadaniem służebności przesyłu i poprzedzającej ją służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, przesłankami zasiedzenia tych służebności o charakterze elementarnym, które były przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego i doprowadziły do wyjaśnienia tych wątpliwości (por. uchwała Sądu najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013 nr 12, poz. 139), Postanowienie z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 547/15, z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 124/14, z dnia 6 marca 2015 r., III CSK 192/14, wyrok z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CSK 433/13, niepublikowane). W odniesieniu do stwierdzenia dobrej lub złej wiary posiadacza wskazać można na uchwały dnia z 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15 (OSNC 2016, nr 12, poz. 138) oraz z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZP 86/16 (OSNC 2017, nr 9, poz. 98), postanowienia z dnia 20 kwietnia 2017 r., II CSK 344/16 (nieopubl.), z dnia 3 grudnia 2015 r., III CSK 355/15 (niepubl.). Wykazanie następstwa prawnego przedsiębiorcy przesyłowego może być dokonywane wszelkimi dopuszczalnymi dowodami. Zostało pominięte, że przedmiotem żądania było ustanowienie służebności przesyłu, co do którego sąd powinien odnieść się w orzeczeniu. Zasiedzenie było przedmiotem rozpoznania w ramach zarzutu podniesionego przez uczestnika, a zatem nie mogło być objęte tym orzeczeniem. Podkreślenia wymaga, że zgłoszenie zarzutu zasiedzenia nie zostało obwarowane wymaganiem spełnienia wszystkich tych przesłanek, które przewidziane zostały dla pozwu albo wniosku w postępowaniu nieprocesowym, chociaż konieczne jest wskazanie początkowego okresu biegu zasiedzenia oraz okoliczności wskazujących na posiadanie wykonywane w dobrej lub złej wierze. Skarżący nie powołał

argumentów przemawiających za istnieniem rzeczywistych wątpliwości oraz potrzebą odniesienia się do tych kwestii po raz kolejny. Nie stanowi ich subiektywne przekonanie skarżącego, że w dalszym ciągu istnieje niepewność w odniesieniu do rozumienia wymienionych wątków i stosowania wskazanych przepisów. W istocie pytania skarżącego dotyczą sfery stosowania przepisów w niniejszej sprawie, mimo pozoru abstrakcyjności, zostały osadzone w jej okolicznościach.

Nie ma we wniosku argumentów przemawiających za koniecznością podejmowania ugruntowanych już zapatrywań po raz kolejny w każdej sprawie dotyczącej kwestii zasiedzenia służebności przesyłu.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której podstawy Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw